

08 Binnenmaquettes

De techniek

Kinderen maken **maquettes met materialen die door de begeleiders worden voorzien**. Deze techniek wordt, evenals 'buitenmaquettes', toegepast om tot een **programma van eisen** te komen en om **ontwerpideeën** te ontwikkelen.

Anders dan bij 'buitenmaquettes met natuurlijke materialen' vindt een sessie plaats in een **bin-nensetting**. In zo'n context kan de nadruk meer op afwerking liggen. Een **mooi en goed door-dacht eindproduct** is hier meer haalbaar dan buiten. Hierdoor leent deze techniek zich **meer tot 'strakkere' ontwerpen**, wat specifieke types ontwerpers of beleidsmakers meer zal aan

spreken dan de vaak wat rommeliger ogende 'buitenontwerpen'.

Ondanks bovengenoemde verschillen met buitenmaquettes, verloopt een sessie binnen gro-tendeels volgens een **gelijkaardige aanpak en stappenplan**. Het hoeft niet te resulteren in een definitief afgewerkt technisch ontwerp. Deze boodschap moet duidelijk worden gecommuni-ceerd, zodat daarover geen misverstanden en verkeerde verwachtingen ontstaan.

Kinderen maken binnenmaquettes i.f.v. heraanleg groene ruimte in Bierbeek (8)

Aanpak

1. Voorbereiding

Deze techniek vergt **heel wat voorbereiding** en een zeker **budget** omdat er veel materialen moeten worden verzameld of aangekocht.

Het **kiezen van het juiste maquettemateriaal is een belangrijke voorwaarde voor het slagen** en het ontwerpen van leuke, bruikbare en visueel aantrekkelijke maquettes:

- De kinderen moeten op een gemakkelijke manier **snel en eenvoudig kunnen knippen, plakken en bouwen**. Het materiaal dient zo manipuleerbaar en flexibel mogelijk te zijn, zodanig dat kinderen kunnen maken wat ze willen.
- **Om sleutelfiguren te overtuigen zien de maquettes er best ook goed uit**. Veel van de visuele kwaliteit hangt af van de gebruikte materialen. Sommige ontwerpers of projectleiders haken af wanneer ze al te 'rommelige' knutselwerkjes met recyclagemateriaal voorgeschoteld krijgen. Eenzelfde idee heeft soms meer overtuigingskracht wanneer het er 'strakker' en professioneler uitziet.

Denk goed na over de **hoeveelheid materialen** die je aanbiedt.

- Als je veel materialen aanbiedt, hebben kinderen meestal de neiging om alle materiaal te gebruiken en veel constructies te maken.
- Zorg wel voor voldoende (divers) materiaal. De vorm, textuur en kleur bieden kinderen inspiratie om dingen te maken en op een bepaalde manier vorm te geven.

Grondplaat:	<ul style="list-style-type: none"> - Een grondplaat (minstens formaat A3) uit: maquettekarton, dikkarton, piepschuim of schuimkarton (foam). - Extra piepschuim of grondplaten, zodat kinderen het reliëf kunnen wijzigen.
Gereedschap:	<ul style="list-style-type: none"> - Stevige scharen en snoeischaars, best met botte punt, voor de kinderen - Snoeischaars, cutter- of stanleymessen voor de begeleiders - Lijmstift en krachtige lijm - Nietjesmachines - Papier en schrijfmateriaal
Bouwmaterialen:	<ul style="list-style-type: none"> - Voorzie per groepje kinderen 'drie 'bouwdozen'. Elke bouwdoos stelt een bepaalde laag van het ontwerp voor (zie ook verder in deze techniek: 'De sessie uitvoeren'). Op een centrale plaats kan je reservemateriaal aanbieden. - Bouwdoos 1: Materiaal om de 'grondwerken' uit te voeren. bijv. (zout)deeg, plasticine, vilt, piepschuim, (zand), extra bouwplaten die versneden kunnen worden,... - Bouwdoos 2: Materiaal om de groenaanplantingen, bomen, struiken en gras aan te planten: Gras en grondbedekking: bijv. groene, bruine en anderskleurige (vilt)doeken of muggengaas, ... Wegen en paden: bijv. grijze en bruine gordijnstof of viltdoeken, dunne houtlatjes van verschillende breedtes, bruin karton, kleine kiezel, ... Water: bijv. blauwe gordijnstof, blauw boordkarton, blauw plastic, ... Rotsblokken en stenen: bijv. grovere kiezel, steenslag, ... Struiken en struikgewas: bijv. groene spons, mos, takjes, ... Bomen: bijv. takjes (als stam) en groene spons of mos (als kruin) Bloemenweiden: bijv. stipjes op papiervellen (laten) tekenen, fijne gekleurde snippers, ... - Bouwdoos 3: Materiaal om de verschillende speelaanleidingen te maken: Palen, boomstammen, hekjes: bijv. allerlei takjes en stokjes, friscostokjes, barbecuestokjes, ... Rotsblokken: bijv. kiezelsteentjes grof en glad Plateaus: bijv. stukjes karton, ijsstokjes, muggengaas, kleupapier, ... Onderdelen aan elkaar bevestigen: d.m.v. touwtjes, plakband, lijm, nietjes, ...
Referentiebeelden:	<ul style="list-style-type: none"> - Reeks van referentiebeelden om kinderen inspiratie te geven. - Deze referentiebeelden worden best samen met de ontwerpers, projectleider en beleidsmakers verzameld.

2. De sessie uitvoeren

Net als bij andere technieken is een **goede in- en uitleiding over het beleidskader** noodzakelijk (zie ook: Deel 1: Richtlijn 5).

Kinderen moeten voldoende vertrouwd zijn met het terrein en moeten weten op welke manier de maquettes zullen bijdragen tot het ontwerp.

> Inleiding

Net als bij 'buitenmaquettes met natuurlijke materialen' zijn volgende elementen essentieel als inleiding tot het maken van maquettes:

- **Terreinverkenning**
- **Bestaande randvoorwaarden, ontwerpideeën en eventuele conceptplannen van de ontwerpers toelichten**
- **Finaliteit van de maquettes juist aangeven**

Voor meer details bij bovenstaande elementen verwijzen we naar de techniek 'Buitenmaquettes met natuurlijke materialen'.

Terreinverkenning en toelichting van de bestaande ontwerpideeën (8)

Daarna wordt het **stappenplan toegelicht**. Het bouwen van de maquettes verloopt volgens een stappenplan, vergelijkbaar met dat van 'buitenmaquettes met natuurlijke materialen'. Deze stapsgewijze aanpak geeft houvast aan de kinderen en zorgt er ook voor dat er niet in het wilde weg (speel)objecten worden gecreëerd.

> Stap 1: Kinderen verdelen in groepjes

- Groepjes van 3 tot 5 kinderen zijn ideaal.
- Dit gebeurt best in overleg met de begeleiders die de kinderen goed kennen.
- Bij een complex terrein kan men het gebied opdelen in zones. Elk groepje kiest dan een zone van het terrein.
- De opdracht en het stappenplan worden kort uitgelegd.

Kinderen maken binnenmaquettes i.f.v. heraanleg Sint-Lambertusplein in Leuven (7)

> Stap 2: Brainstorm-moment

- Vooraleer kinderen aan de slag gaan, denken ze eerst in deelgroepjes na over wat ze zullen bouwen. Geef potlood en papier om daarover ideeën uit te wisselen.
- Zorg voor *eye-openers* en ideeën door referentiebeelden aan te bieden (bijv. met affiches op de muur).
- Leg het stappenplan verder uit.

Thema 1 - Informele speeltaanlegging

Referentiebeelden als eye-openers

> Stap 3: Kinderen voeren eerst de 'grondwerken' uit (reliëf, gras, grondbedekking, paden, water,...)

Deze grondwerken bepalen de basisstructuur van het terrein. Dit basisontwerp krijgt vorm via:

- Reliëf, heuvels, grachten: d.m.v. (zout)deeg, plasticine, vilt, piepschuim, (zand),...
- Gras en grondbedekking: groene, bruine en anderskleurige (vilt)doeken of muggengaas,...
- Wegen en paden: grijze en bruine gordijnstof of viltdoeken, dunne houtlatjes van verschillende breedtes, bruin karton, kleine kiezel,...
- Water: blauwe gordijnstof, blauw boordkarton, blauw plastic,...
- Rotsblokken en stenen: kiezel, steenslag,...

...

Stel op geregelde tijdstippen ook vragen aan de kinderen over wat ze precies maken. Dit zal de begeleiders en ontwerpers helpen om de bouwsels correct te interpreteren en kan voor de kinderen ook een uitdaging zijn om zaken anders te bekijken.

Je kan de kinderen ook uitdagende vragen stellen of eigen interpretaties voorleggen (zie ook enkele voorbeelden van vragen in 'Stap 2' van 'Buitenmaquettes').

Stap 3: Grondwerken (reliëf, grondbedekking en pad) zijn bepalend voor verder ontwerp (8)

> Stap 4: Kinderen werken de beplanting en groenelementen uit: bomen, struik- en groenaanplantingen,...

- Struiken en struikgewas: d.m.v. groene spons
- Bomen: takjes (als stam), groene spons en mos (als kruin)
- Bloemenweiden: stipjes op papiervellen (laten) tekenen, fijne gekleurde snippers ...

Stap 4: Groenvoorzieningen worden verder ingepast (8)

> Stap 5: Daarna de constructies en het parkmeubilair

- Palen, boomstammen, hekjes: d.m.v. allerlei takjes en stokjes, friscostokjes,...
- Rotsblokken: kiezelsteentjes grof en glad
- Plateaus: stukjes karton, friscostokjes,...
- Onderdelen aan elkaar bevestigen d.m.v. touw, lijm, plaklint, nietjes,...
- ...

Stap 5: Constructies en parkmeubilair maken (8)

> Stap 6: Kinderen leggen aan elkaar uit wat ze ontworpen hebben, waarom, op welke plek,...

Voorzie voldoende tijd en ruimte om samen met de kinderen de verschillende maquettes te bespreken.

- Op deze manier kan je te weten komen wat belangrijk is, waarom kinderen bepaalde keuzes maken, op welke manier ze hun ontwerp willen integreren in het volledige plan, enz...
- Check ook of de ideeën van een deelgroepje al dan niet breder gedragen zijn.
- Kinderen mogen tussendoor naar andere groepjes gaan kijken om mee te discussiëren.

Stap 6: Kinderen lichten hun maquette toe aan kinderen van een ander deelgroepje (8)

> Uitleiding voor de kinderen

Om de sessie te besluiten moet er nogmaals goed worden geduid hoe het ontwerpproces verder zal verlopen en op welke manier de maquettes van kinderen daarin een rol zullen spelen.

Eventueel kunnen ook de ontwerpers, de projectleider of de beleidsverantwoordelijken formeel het woord nemen. Zij kunnen aangeven wat hun eerste belangrijke inzichten zijn en op welke manier men rekening zal houden met de inbreng van de kinderen.

> Nabespreking met ontwerpers en beleidsactoren

Nadat de kinderen vertrokken zijn, kunnen de aanwezige ontwerpers en beleidsactoren de maquettes één voor één in detail overlopen om na te gaan wat terugkerende en de meest waardevolle ideeën zijn. Deze eerste evaluatie vormt een eerste aanzet tot verslag.

3. Gegevensverwerking en verslag

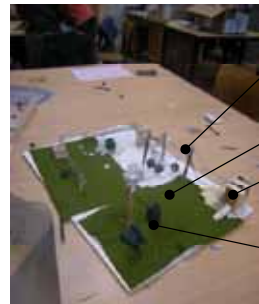
Net zoals bij 'Buitenmaquettes' is het bij 'Binnenmaquettes' aangewezen om te zoeken naar de verschillende thema's en rode draden. De uitwerking van deze thema's in het synthe-

severslag wordt geïllustreerd met **foto's van de verschillende maquettes en omschrijvingen of citaten van de kinderen om te verduidelijken.**

Een powerpointpresentatie is een goed *format* om dit verslag te maken. Zo kan men gemakkelijk foto's invoegen en becommentariëren.

Opmerkingen bij de ontwerpen van de zone: "Een avontuurlijke speelzone"

- Bij een avontuurlijk speelzone staat vaak het parcoursachtige inrichting voorop.
  - o Heuvels, tunnels en constructie om op te klimmen zorgen voor de basisinfrastructuur
  - o Zwieren, klimmen en glijden staat voorop.
  - o Het spelen, lopen op een verhoogde inrichting staat centraal (vb. loopbruggen, klimrekken, rotsen, heuveltjes,....)
- Kinderen kleden de avontuurlijke speelzone aan met groenelementen.
  - o Gras draagt de voorkeur als bodembedekking.
  - o De bestaande groenstructuur aan de muur van de pastorie komt in aanmerking om verder uit te bouwen tot een avontuurlijke speelzone.
- Hutjes, zithoekjes & rusthoekjes zorgen voor een goede afwisseling van de avontuurlijke speelelementen.

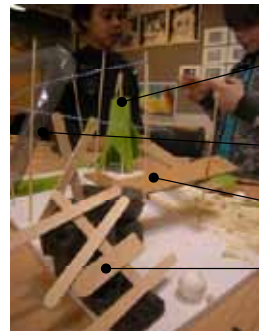

Een parcoursachtige inrichting met klim, loop en zwierelementen.

Gras als belangrijkste bodembedekker

Een huisje als rustpunt

Een klimboom en ander groen om in te spelen

Een tipi om in te schuilen

Een uitdagende glijbaan als onderdeel van een aaneenschakeling van speelaanleidingen

Een wandelroute op hoogte

Een klimrots met ladder

Fragment uit
een eindverslag (7)

Wanneer de techniek 'binnenmaquettes' inzetten?

Tijdstip in proces	<ul style="list-style-type: none"> - Bij de opmaak van het programma van eisen en de projectdefinitie: inventariseren van noden en wensen. - In de vroege voorontwerpfase: ontwikkeling van ontwerpideeën en eerste conceptschetsen
Type ruimtelijk project	<ul style="list-style-type: none"> - Inrichtingsplan van een iets grotere publieke ruimte (plein of park). - 'Binnenmaquettes' lenen zich meer tot strakkere, designerichte projecten dan 'buitenmaquettes'. - Maquettes maken is ook mee ontwerpen. Indien ontwerpers het ontwerp zélf volledig in handen willen houden, zijn maquettes wellicht een minder goed idee.
Type publiek en setting	<p>De techniek is toepasbaar in vele settings en met vele types kinderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In een schoolse setting (bijv. school, kunstacademie) is de organisatie gemakkelijker. - In vrijetijdscontext (bijv. jeugdbeweging) is het beter om met de echt geïnteresseerden te werken en de niet-geïnteresseerden gewoon iets anders te laten doen. Er wordt in dat geval best 'randanimatie' (dus extra begeleiders) voorzien. - De leeftijd van de deelnemers speelt minder een rol. Ook met een tiener- of jongerenwerking kan deze techniek werken.
Locatie	<ul style="list-style-type: none"> - Binnen: Bij voorkeur in een lokaal met zicht op het terrein of dicht bij het terrein.
Aantal begeleiders	<ul style="list-style-type: none"> - Minstens 1 begeleider per groepje van 3 tot 5 kinderen, met daarnaast ook een algemene sessieleider. Indien er minder begeleiders zijn, zullen veel interessante gesprekken niet genoteerd kunnen worden. 2 begeleiders voor een 25-tal kinderen is een absoluut minimum. - De aanwezigheid van de ontwerpers, projectleider of beleidsverantwoordelijke is in deze situatie zeer gewenst.
Tijdsduur	<ul style="list-style-type: none"> - Voorbereiding: Minstens. 6u voor aankoop materialen, praktische organisatie, enz. - Uitvoering sessie: Minstens 2 u. - Opmaak verslag: Minstens 1 dag, wellicht meer.
Benodigde materialen en budget	Reserveer voldoende middelen voor de aankoop van materialen, vooral indien je geen werkmateriaal (scharen, cuttermessen, enz.) in voorraad hebt.
Combineerbaar met...	<ul style="list-style-type: none"> - Deze sessie neemt heel wat tijd in beslag en is daardoor minder combineerbaar met andere technieken. - Technieken voor terreinverkenning (bijv. 'Kinderen als fotograaf') en indeling in zones ('Kegels plaatsen') zijn een goede voorbereiding en aanloop naar 'Binnenmaquettes'.